

УДК 504.064

Линник Д.О., студент спеціальності 101 Екологія

Науковий керівник: Грицуляк Г.М., к.с.н., доцент кафедри технології захисту навколишнього середовища та безпеки праці.

(Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ, Україна)

ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВИРУБКИ ЛІСІВ В УКРАЇНІ

Однією з найбільш серйозних проблем суспільства, на сьогодні, є зменшення кількості лісів. Згідно оцінки ФАО у період з 2010 до 2020 років щорічно втрата лісів у світі складає 4,7 мільйона гектарів [9]. Питання знищення лісів є особливо актуальним для України.

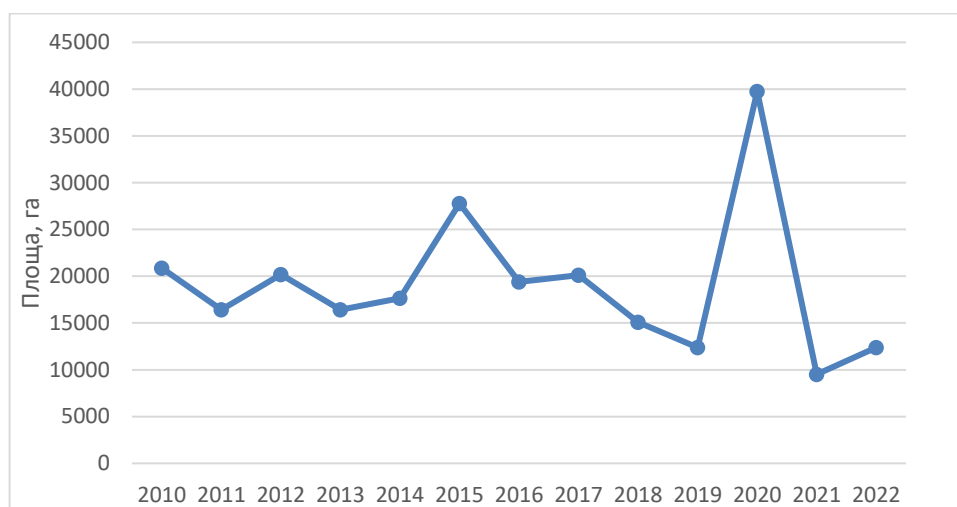

Рисунок 1– Площа загибелі лісових насаджень в Україні [2].

Площа лісового фонду України вкритого лісовою рослинністю – 9,6 млн га [3]. На рис. 1 відображено динаміку зміни площі загибелі лісових насаджень в Україні у період з 2010 до 2020 років за різними причинами [2]. Варто зазначити, що до цієї статистики не входять неконтрольовані вирубки.

Як відомо ліс є «зеленими легенями» планети. Накопичуючи вуглекислий газ та виділяючи кисень, дерева є цінним екологічним ресурсом. Бездумне та неконтрольоване знищення лісів у найближчій перспективі може призвести до погіршення якості атмосферного повітря та пришвидшити процес глобального потепління. Часка лісового фонду в Україні порівняно з країнами тропіків є не великою, проте людство підходить до етапу, коли кожне окреме дерево є цінним.

Через знищення деревної рослинності, яка розвинутим як вертикально, так і горизонтально корінням, закріплює ґрунт, активізуються процеси ґрунтової ерозії [8]. Опустелювання на півдні України є прикладом для вищенаведеного твердження. Внаслідок винищення лісів, дубових і букових гаїв та лучної рослинності, територія Північного Причорномор'я перетворилася на сухі степи, не захищені від дії вітрової ерозії [1].

Найбільш небезпечним є знищення лісових масивів у Карпатському регіоні, зокрема у його гірській частині. Адже, внаслідок масових вирубок може зростати частота виникнення та інтенсивність паводків. Деревина завдяки розвинутій кореневій системі можуть вбирати та утримувати значну кількість води, а по знелісненим ділянкам дощова вода без перешкод потрапляє у гірські річки, спричиняючи різкий підйом рівня води.

Прикладом може бути паводок 2022 року, внаслідок якого було пошкоджено та зруйновано сотні одиниць інфраструктури. Однією із головних причин виникнення цієї гідрологічної надзвичайної ситуації, окрім інтенсивних опадів, не законного видобутку гравію з русел річок, вважають неконтрольовані і не забезпечені відповідними технологічними процесами, не законні вирубки лісів на території Івано-Франківської області [5].

Ліси є природним середовищем існування для багатьох видів тварин, в тому числі і рідкісних. Як наслідок, неконтрольовані, масові вирубки зумовлюють вимушену міграцію особин певних видів тварин, а деколи і їх загибель [4]. Таким чином вирубка лісів, старих деревостанів у Закарпатській області є фактором ризику для таких видів, що занесені до Червоної книги Українських Карпат, як : Підсоколик великий, Глушець, Бурузубка альпійська, Кібчик та інші [7].

Військові дії є нищівним фактором, що зумовив суттєві пошкодження лісових масивів на території України. Численні пожежі та неконтрольовані вирубки є прямим наслідком бойових дій. Тільки за період з 24 лютого до кінця року пожежами було охоплено більше 40 тисяч гектарів територій лісового фонду [6].

Отже, масове знищення лісових масивів є серйозною та нагальною проблемою України. Наслідки вирубки лісів, такі як: погіршення якості атмосферного повітря, ерозія ґрунтів, міграція та вимирання певних видів тварин, збільшення частоти виникнення та інтенсивності паводків, безпосередньо впливають на добробут населення. Необхідно прикласти максимально зусиль, щоб зберегти ліси України.

Список використаних джерел:

1. Березний, М. І. Вирубка лісів як екологічна загроза. Організаційний комітет, 15 – 2021.
2. Державна служба статистики України. <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Загальна характеристика лісів України. Державне агенство лісових ресурсів. <https://forest.gov.ua/napryamki-diyalnosti/lisi-ukrayini/zagalna-harakteristika-lisiv-ukrayini>
4. Ковтун, І. О. Тваринний світ на межі зникнення. Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки, 390-2019.
5. Михайлюк, Р. (2022). Заходи щодо захисту Прикарпаття від лихійних повеней шляху аналізу їх причин та наслідків у 2008 та 2020 роках. Екологічна безпека та збалансоване використання ресурсів , (2(24), 13–26. [https://doi.org/10.31471/2415-3184-2021-2\(24\)-13-26](https://doi.org/10.31471/2415-3184-2021-2(24)-13-26)
6. Сенчихін, Ю. М. Лісові пожежі під час війни та їх наслідки. 2022. PhD Thesis. Національний університет цивільного захисту України, 2022.
7. Червона книга Українських Карпат. Тваринний світ / заг. редакція – О.Ю Мателешко, Л.А. Потіш. – Ужгород : Карпати, 2011. – 336 с . https://pernatidruzi.org.ua/books/ck/ck_ukrcarp_2011_tvar.pdf
8. Butler, A.R. Consequences of deforestation. Mongabay: Menlo Park, CA, USA, 2019. <https://rainforests.mongabay.com/09-consequences-of-deforestation.html>
9. FAO. 2020. Global Forest Resources Assessment 2020 – Key Findings. Rome. <https://doi.org/10.4060/ca8753en> Загальна характеристика лісів України. Державне агенство лісових ресурсів. <https://forest.gov.ua/napryamki-diyalnosti/lisi-ukrayini/zagalna-harakteristika-lisiv-ukrayini>